

Meyate Beeqqa

Leveled

Sidaamu Afoo

Kuni irkisaanchu maxaafi 'USAID'inni afi'nonni woxu irkonni
'Save the Children'i, Rosu Ministerenna Wodiidi Daga
Dagoominna Manni Qoqqowu Mangiste Rosu Biiro mittimmate
sumiimmenni qixxaawe attamamino.

2009 M.D

The CC By license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit is given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses/>

Meyate Beeqqa

Kifile 4

Lamala 11

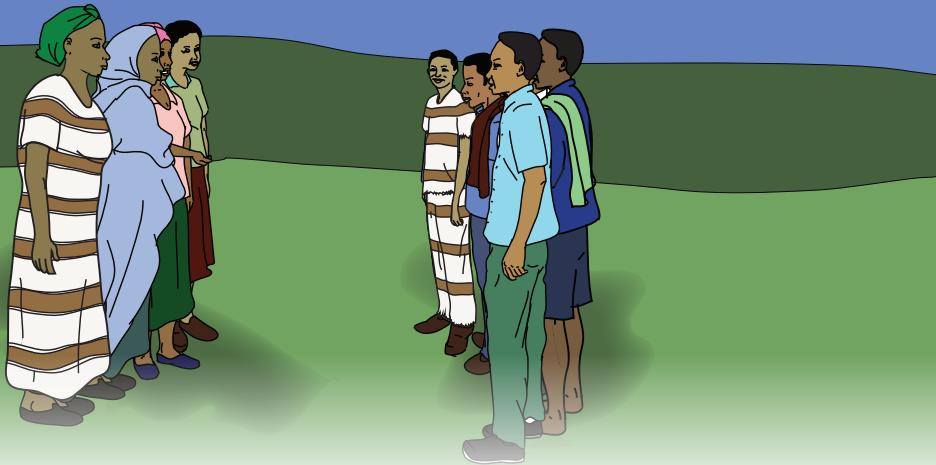
Qaagiishsha

Aante shiqqino niwaawe (dhagge) illachishshannohu nabbawate huwato aanaati. Niwaawete albaanninna gedensaanni noo xa'mo dawartannota xawisatenni niwaawete mereero shiimare taxxi yitanni nabbabbinore xaphi assidhanno gede kaayyo uyiyyensa. Rosaano niwaawe nabbawate albaanni konni albaanni affinore kultanno gede xa'matenni jawaachishshensa. Konni garinni rosaanonna niwaawe nabbawate hasatto kakkayissinihu gedensaanni niwaawe nabbawa hananfona. Rosaano irkissinanni baali, xa'muwa dawarate rosaano baala beeqqa assitanno gede jawaachishshensa. Uytanno dawarono haadhinanni taashshi'ri-tumo uyiyyensa.

Nabbawate Albiidi Xa'mo

Biddissa: Niwaawe nabbawakkira balaxxe tenne woriidi xa'mo dawarate wo'naali.

1. Meya beetto loosi maa ikka noosi yite hedaa?
Mayra?
2. Labbaahu assannore meyati assa dandiitanno?
Lawishshaho maa?

Gafa Mite

Koo-teemma

Koo-teemma yaa dagoomu giddo labbaahanna
meyata la”anno loosu qeechi, kalaqamu mannimmate
uurrinshanna surrete bowirre badooshshe la’anno
hajo yaate. Addi addi dagoomi giddo Sidaamu mitto
ikkanna, aye dagoomi giddono kalaqamu badooshshe
kaima assi’ne labbaahuranna meyatera rosichunni
qeechinoonni loosi addi addihu no. konni kaiminni,

labbaahu wolqatenni, worbimmattenni, hayyotenninna noosi dandoonni baalantenni meyatenni rooranno gede assine la'nanniri hundinni kae nooreeti.

Togo yaano, labbaahunna meyati kalaqamunni noonsa badooshshi garinni lawishshaho meyati iltanno, qansidhanno; labbaahu kayinni hatto assa didandaanno. Wole widoonni kayinni, labbaahu dhuka meyatenni rooranno; korkaatuno, labbaahu baatto loosanno, haqqe karanno, wolereno ayirrinore assanno wolqa noosihuraati yinanni. Konnira, wolqa xa'manno loosira meyata didandiitanno yine hendanni daafiranna beeqqisiinsannikihura badooshshu gede assine la'nanni yaate.

Worbimma lainohunnino, labbaahu gaado gaade ola olame diina qase woy ugaaxe fulo moycho shee daate bareende noosisha ikkino daafira worbu gede kiiramanno. Meyati kayinni, togoore assate jawaantenna bareende diafidhino yine ammannannihura gaadohono ikko ugaaxete beeqqisiinseenna worbimma leellishshe egentino

yanna lowota dianfanni. Konnira, kuni labbaahunna
meyate mereero badooshshe ikke dagoomu giddo
egennammoreeti yaate.

Qoleno, labbaahu mittore kalaqatenna hayyo
horoonsi're tuncu yinosire muddamikkinni gare
roorreenya adhate wodaninni assanno dandoo
heedhannasi, meyati kayinni muddantannohura
hayyotenni fulte diaffanno yinanni. Konni raginnino,
meyatera kaayyo uyine dandoosenna hayyichimmase
keenne egenninoonni yanna kayinni dino.

Konne la'nanni woyte, koo-teemma dagoomu
rosichunni labbaahuranna meyatera babbade
babbaaxino qeecha kalaqinohura labbaahu rooriidi
darga meyati woriidi deerra afidhe egennantino
hajooti yaate. Ila woy qansi'ra dandaanna hooga
kalaqamunni meyatenna labbaahu badooshshe ikka
adda ikkirono wolqa, worbimmanna hayyichimma
lamunku badooshshe ikkara didandaannoreeti.
Konne mitte hige ammane adha qarrissannota
ikkiturono, hee'noommo yannara rosu egenno

xawissino caabbichi koo-teemmate taalleenyaa
leellishanni dayno.

Konnira, labbaahu assannore meyatino assitara
meyati assitannoren labbaahu assara dandaannota
loosunni leellishate meyati babbaxxino dagoomu
assootira beeqqaancho assate kaayyo kalaqa
hasiissanno. Lawishshaho, meyata beeqqisiisa
dandiinannihu woy meyate beeqqa aje leeltanno
qarqari rosu, fayyimmatenna giwirinnu qara
qarareeti. Konne qarqara xaa geeshsha taje
leellishshanno garinni, meentu beeqqa lowo geeshsha
aje leeltannote.

Meyati labbaahunni jawaantetenni, dandootenni,
egennotenninna fullanketenni ajjinota woy
labbaahura woroонни noo gede assine la'nanniri
yanna yannantenni ajanni dayrono, hasi'noonni
deerra iillara didandiino. Lawishshaho, umi
dirimi rosinni kayse luphiimu deerri yuniverstete
deerri geeshsha meyate beeqqa ajjinota buuxi'ra
dandiinanni.

Fayyimmatenna giwirinnu ragaannino ikkiro
hattoontilla. Ogimma labbaa beettita calla assine
la'nanni laooshshi yanna yannatenni soorramanni
dayrono, wo'munni wo'ma loosu aana hose
hagiirsiisanno garinni dileellino. Kuni kayinni,
woyyanninna wo'munni wo'ma soorramanni ha'rara
dandaannohu meya labbaahu leelleennasi taalo
sharro assiro calla ikkinota baalunku wodancha
dandiineemmo. Togo assate, balanxe afa
hasiissannonkeri dagoomunniti albiiditinna xaa lao
hiittootero, meentu beeqqa ganyite hasiissannonhu
hiikkootironna beeqqa ledate assa hasiissannore
seekke hegersa hasiissanno.

Gafa Lame

Dagoomu Lao

Dagoomu laore kayinsanni woyte, balanxe dagoomu yaanna lao yaa mayyaatero boodere huwato kalaqi'ra hasiissanno. Dagoomu yineemmu barru hoshshonni, hagiirru dadillunni, budunni, afuunni, wolen konne lawannorinni xaande hee'neemmo qachinke woy olliinke mannaati yaate. Kuni olliinke

manni mitteenni hee'ranno woyte dagoomitte galte
subbe heedhanno gede hedonna lao soorri're galanno.
Lao yaano, adhinannire mittenni adhine gimbannireno
mitteenni gimbe hasiissanno yannaranna xaadanno
tunceenyira loosu aana hosiise leellate yaate.

Konni daafira, dagoomu mitteenni heedhannonna
mittu budinni galtanno dagaati yaate dandiineemo.
Mitte daga laono sumuu yite mittimmatenni assitanno
assooti gumaati yinammora dandiineemmo.

Dagoomunniti bi're hundi heeshshonna xaati maatiro
la"ate wo'naala yaa, albi manninna xa manni
meyatenna labbaahu mereero noo badooshshe hiitto
asse la"annoro hegersate yaate.

Yanna, dirranna wogga soarrantanni hadhu bikkinni
manchi beettiti tiiu ra'nenna surrete bowirre
lexxitanni hadhanno. Tiiu ra'nenna bowirre lexxitu
bikkinni qole manchu egennotenni kaajjannifafise
hedanno wolqa afi'ranno.

Konnira, alba adda asse lae assannorennar
mararoweelo miicannore agure shaqqillunni lae
assannorinna yaannori darga amadanni ha'ranno
woyte laote soorro kalaqantu yaate. Albinni sao xaa
yannara mannu kalaqama baala loosate, assate,
hedata, jawaataate, daafurate, goxate, ka"ate,
hagiidhate, dadillate, w.k.l mitto maala adhite
kalaqantinota dagoomu giddo wodanchinanni
hee'noonni.

Albi manni hedannohu meyati labaahunni ajjinotanna
woffi yitinota asseeti. Konnira, babbaxxitino hajonni
labbaahunni taashshe la"ate didandaanno. Meyati
mini hajo calla wonshitara aguratenni labbaahu
hosannowa hoossara, labbaahu loosannore loossara,
w.k.l la'ara kaayyo diaannose. Mitteenni noowa nafa
qote xaade hasaawaho beeqqe hedo shiqishanna
mala abba didandaanno. Qaaqqulle lossate ragaanni
nafa lowo duhano duqqitannoti meyatella ikkinnina
labbaahu gobbayidi hajo gudate gobbaanni kaa'lame
xure hayishsha woy shuma feya fokkote.

Xaa yannara kayinni, meyati labbaahura woriidita ikkitinokki gede leellishshannoti addi addi kaayyo kalaqantanna alba no yini badooshshi gatanni daanni no. Konnira, meyati coydhe tidha dandiitannotanna hayyo kalaqate ajjinokkita ammanne adhinanni geeshsha iillinanni hee'noonni. Meyati rossuronna ogimma afidhuro miniseranna dagoomaho lowo horo afidhinota duuchu manni hegersanni leellanno. Tini dagoominke giddo afantanno hundi laootinna xaa yannara la'nanni hee'noommo hunditenni baxxitino laooti.

Gafa Sase

Beeqqa Hasiissannowa

Meyate beeqqa aFFE leltanno qarqarubba bade afa hasiissannote. Kalaqamunni dagoomu lao garinni labbaahu lowiidi dargiha ikkeenna meyati kayinni hooffaydi dargita ikkite leeltannohu hasiisannokki badooshshe kalaqino coyeti yaate.

Kuni badooshshi ajeenna seennu woy meentu
taalleenya afi're beeqqonsa ganye leellishate rosu,
fayyimmanna giwirinnu tenne borraa qara illachaati.

Rosu mine meyate beeqqa yanna yannatenni
lexxitanni daggurono, addi addi raginni lamunku
mereero kalaqamanno badooshshi bashshoo lao
garinni ikkannori duuchuri no. Lawishshaho,
rosiisaano kifilete giddo rosiissannonna lawishsha
uytanno yannara horoonsidhanno qaalla labbaahu
widira calla dassitinota ikka mitto coyeti. Maxaaffate
giddo ikkirono, labbaaha kaajjado assine meyata
kayinni wolqaweeonna jawaante afidhinokki gede
assine lawishsha wora woy dhagge borreessa meyata
beeqqaoshshe ajishshanno. Dagoomu giddo ikkirono,
“Meyati rosse hiikka iillitanno?” yinanni yaatto
meyata wolqa huntannote. Togoонни assinannirichi,
albaage sufiro meyatenna labbaahu mereero
hasiisannokki badooshshe halashshanni haa're
ha'rannonno yaate.

Uminna layinki dirimi rosi minna giddo meyate beeqqa
dancha ikkiturono, kolleejjetenna yuniverstete
deerrinni lowo geeshsha ajjino beeqqa noota afa
dandiinanniti baca taje no. Jawaate yuniverste
sai seennino yuniverstete kaajjado rosu gollara
lawishshaho, fiiziksete, shallagote, injineringete,
woleno togoore labbanno bare eate ruxxi yaanni
beeqqa assikkinni gatanna Sidaami seenne duucha
dianfanni. Kuni leellishannohu rosu barera meyate
beeqqa woffi yitinota ikkaseeti

Fayyimmate bare mannunnita ikko saadate
keeraanchimma dhibbunni gargarate woy fayyimma
hunanno dhiwana xagisate ogimma rosunni qajeelle
afi'nannite. Afi'nanni ogimma shotu deerrinni ka'e
luphiimu deerri geeshsha noota ikkite, nersenna
dottora ikkate geeshsha noo ogimmaati yaate.

Konni ragaannino ikkiro, meyate beeqqa lowo
geeshsha dihagiirsiissinote yinanni woyte addi addi
korkaati hee'rara dandaanno. Lawishshaho, meya
beetto babbaxxino mini loosi hajonni usurantanno

daafira hasiisaanno deerrinni umose qixxeessite
wo'mu wodaninni xiinxaabbe egenno cu'mi'rate
dandaa hooga mitto coyeti. Kuni roorinni meyati
xawo fulte wolaphinatunni togoo assootira
beeqkitannokki gede dagoomu kalaqino kado
rumuxxite hee'rasenniiti. Yanna yannatenni tini
kado woyyaabbanni daggurono, xaa geeshsha
Sidaamaho meyati konni raginni hala'lado darga
amadde dileeltanno. Hanni qarqarinkera afantanno
fayyimmate agarooshshi uurrinshuwara woy
akimmate minnara mageeshshi meyati hattenne
uurrinsha massagatenni ikko nerse woy dottora ikkite
loossannoti me"etero buuxate wo'naallo.

Sayikki deerrira la'neemmu meyate beeqqa
hasiissanno qarqari giwirinna ikkanna, giwirinnu
baattote aana loonsanni irshu loosi gumaati.
Giwirinna latinsanniti albitinna xaa doogga
badooshshe afidhinote. Albiti qotto, wenenco,
godeessa, handanna w.k.l horoonsi'ne loonsannita
ikkitanna, xaati yannite abbitino udiinnicho
lawishshaho tiraakterete gedeere horoonsi'ne

irsha loonsannite. Albi doogonnino ikko yannite doogonni loonsanniri lowo gede latara egennonnita ogimmaancho irko assate konni deerri ogimma hasiissanno. Lawishshaho, giwirinnu ogeeyyeeti yineenna olluu olluunkunni mangistetenni gaamante loosi'nanni garire, horoonsi'nanni gidirennna maddaabbarire egenno beehate looso loossanno.

Xaa yanna meyate beeqqa giwirinnu raginni leddanni dagginota ikkiturono, hasi'noonni deerri gumi leellino yaate didandiinanni. Konni daafira, tenne giwirinnu ogimma addi addi golira qajeelte ogeeyye ikkitinori meya ogeeyye duucha dianfanni. Giwirinnu latishshira kiiramannohu lalu woy saadate fayyimma agarooshshi no. Konni ragaannino ikkiro saadate dottora ikkite tenne ogimma qajeeltinoti meya beetto haammatte diafantanno. Konnira babbaxxino korkaati hee'rirono, meyati yannitte ogimmanni qajeelte ogeette ikkitankunni mini giddoydi ogimmanni busulte minese seekkite amaddara calla hasi'nanni lao dagoomu giddo filqqisantannohuraati.

Gafa Shoole

Beeqqa Ledata Assa Hasiissannore

Meyati rosoho, fayyimmatenna giwirinnu ogimmara ikkado beeqqa assitanno gede addi addi qaafo adhanna ganyine lao woyyaabbanno gede lowo looso loosa hasiissanno. Lao mitte higge mittu barrinni soorrantannota ikkitinokki daafira uurrinshiweelo sharro assanna dagooma rosiisa hasiissanno. Dagooma qaalunni calla rosiisa ikkikkinni

babbaxxitino qaafo adhinanni annu annunku
rosiisannore loosunni leellisha qaranna balaxaancho
hajo ikka noose yaate. Konne assiniro umise yannanni
meyate beeqqa lexxitanni ha'rase digattanno.

Rosiisaanono ikkituro, meyatanna labbaaha
taalo jawaachishanno garinni roso saysa
hasiissannonsa. Lawishshaho, hajajo woy biddissa
saysate horoonsidhanno qaalla, xa'mo xa'minanni
yannara, lawishsha kulate hasi'nanni yannara,
labbaaha calla illachinshe assinanni assoote agura
hasiissanno. Rosu mini gashshooti, sooreeyye, ila
ayiddinna olluu riqiwaano ikkite rosu mini hajo
massaggannorino seenu beeqqa rosu mine lexxitanni
hadhara dagoomaho hegerre kalaqanno assootenna
seenneho kakkaoooshshe ikkannore ganyite loosa
hasiissannonsa.

Gafa Onte

Meyate Beeqqa Xaphoomunni

Meyati rosoho, fayyimmatenna giwirinnu ogimmanni wo'ma woy xibbe anga beeqqa assituro may xe'nose? Labbaahu lame anga onte qubbe afi'nonte gede meyatino hatto ikkinnina labbaahunni mitto biso xe'e dikalaqantino. Meentu beeqqa dagoomu heeshsho soorritannote; kalqoomu mittimma kalaqqannotenna fullankete deerra luphiima assitannote.

Nabbawate gedensiidi xa'mo

Biddissa: Aante noo xa'mo niwaawete hedo garinni dawari.

1. Labbaahunna meyati kalaqamunni noonsa badooshshi maatinna maati?
2. Dagoomu yaa mayyaate?
3. Meyati beeqqa assa hasiissanno qarqarubba niwaawete giddo kulliri hiikkuriiti?
4. Ki'ne mine labballuno seennuno taalo looso loosanno? Hanni lawishshaho boodere xawisi.

